

Nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse

Stavanger 21.11.18

*Kjerstin Møllebakken
Sør-Varanger kommune*

Sør-Varanger kommune

- Kommunen er geografisk beliggende i det sørøstre hjørnet av Finnmark, og grenser til Nesseby kommune i vest, Russland i øst, og Enare i Finland i sydvest.
- Sør-Varanger kommune har rundt 10.000 innbyggere, Kommunesenteret Kirkenes har ca. 3500 innbyggere og er en av Finnmarks største byer og endepunkt for hurtigruten og E6.
- Det finnes 11 barnehager, 10 grunnskoler og 1 videregående skole i Sør-Varanger.

Problemstilling

- Målgruppe: Barn og unge
- «Hvordan styrke barn og unges trivsel og tilhørighet til Sør-Varanger for å bedre helse både fysisk, psykisk og sosialt?»

Begrunnelse for temavalg

- Kommuneplanens samfunnsdel med særskilte satsningsområder
  - Barn og unge
  - Folkehelse
- Oversiktsbilde med utfordringsfaktorer barn og unge
  - Lave skoleprestasjoner i lesing og regning
  - Frafall i videregående skole
- Ungdata-undersøkelser
  - Ensomhet
  - Psykiske symptomer og stress hos barn og unge

Metode

- Målgruppe: 5 - 23 år
  - Barnehage
  - 5. klasse
  - 9. klasse
  - 2. VGS
  - Borteboende studenter i Tromsø
  - Totalt deltok 240 barn og unge i datainnsamlingen
- Gjestebud som metode
  - En form for gruppesamtale, men uten «forsker» til stede
  - Hjelpespørsmål og temaer ble gitt til gjestebudsvertene
  - Sammendrag fra hvert gjestebud ble gitt til arbeidsgruppa, og danner grunnlaget for analyse
- Fokus på ungdom (overgangen fra ungdom til voksen)

Foreløpige resultater

- Kvalitativ undersøkelse → ikke mulig å generalisere, men kan si noe om synspunkter som eksisterer
- Det framkom tydelig at det er utfordringer knyttet til det å trives i kommunen
- Etter analyse av datamaterialet kom det fram at mye handlet om tre hovedtemaer:
  - Geografiske kjennetegn ved kommunen
  - Mobilitet
  - Ønske om å møtes

Foreløpige resultater forts.

- Geografiske kjennetegn
  - Store avstander
  - Mangel på tilbud
  - Spredt bosetting og spredte tilbud
- «byen er kjedelig å se på»
- «det er lite butikker for ungdommer, dårlige kafeer og restauranter, dårlige boplasser for borteboere»
- «det skjer ikke mye i Sør-Varanger»
- Borteboende studenter peker på attraktive arbeidsplasser som en viktig faktor for å flytte tilbake
- Peker også på viktigheten av informasjon om arbeidsmarkedet allerede på videregående

Foreløpige resultater forts.

- Mobilitet
  - Avhengig gode kommunikasjonsmidler pga. store avstander
  - Et godt busstilbud påpekes som viktig
  - Kjørende foreldre eller søsken
  - «vi ønsker oftere busser»
  - «ønsker oss nattbuss»
  - «vi blir kjeftet på, ikke sagt god morgen til, og ofte kjører bussene forbi når vi står på busstoppet»
  - «ungdom som ikke har foreldre eller søsken som er kjørere, kan potensielt bli ensomme»

Foreløpige resultater forts.

- «Det å møtes»
  - Ungdommen ønsker å møtes, men det er begrensninger
  - De unge savner uformelle hengeplasser – steder å møte folk man vanligvis ikke møter eksempelvis på skolen
  - «Åpen hall» trekkes fram som en god og uformell møteplass, alle aktiviteter her bør være gratis
  - Skolen trekkes også fram som en viktig sosial arena
- «Vennerelasjoner på skolen er viktig»
- «Hvordan det går på skolen påvirker hvordan du har det ellers»
- «Foreldre er viktig. Man blir påvirket av dem, og trenger deres hjelp og støtte»

Foreløpige resultater forts.

- Sammenhengen mellom «geografiske kjennetegn», «mobilitet», «det å møtes» og «trivsel» kan framstilles slik:

- Det uttrykkes at trivsel er man føler seg vel og ikke sitter alene

Læring underveis i prosjektet

Why took it
so long?

Brukermedvirkning-

Tomme ord og løfter, eller gir vi noe tilbake?

- «Når vil de ting vi kommer med bli ferdige?»
- «Koffer er det her en så stor sak, det e jo bare å spørre oss?»

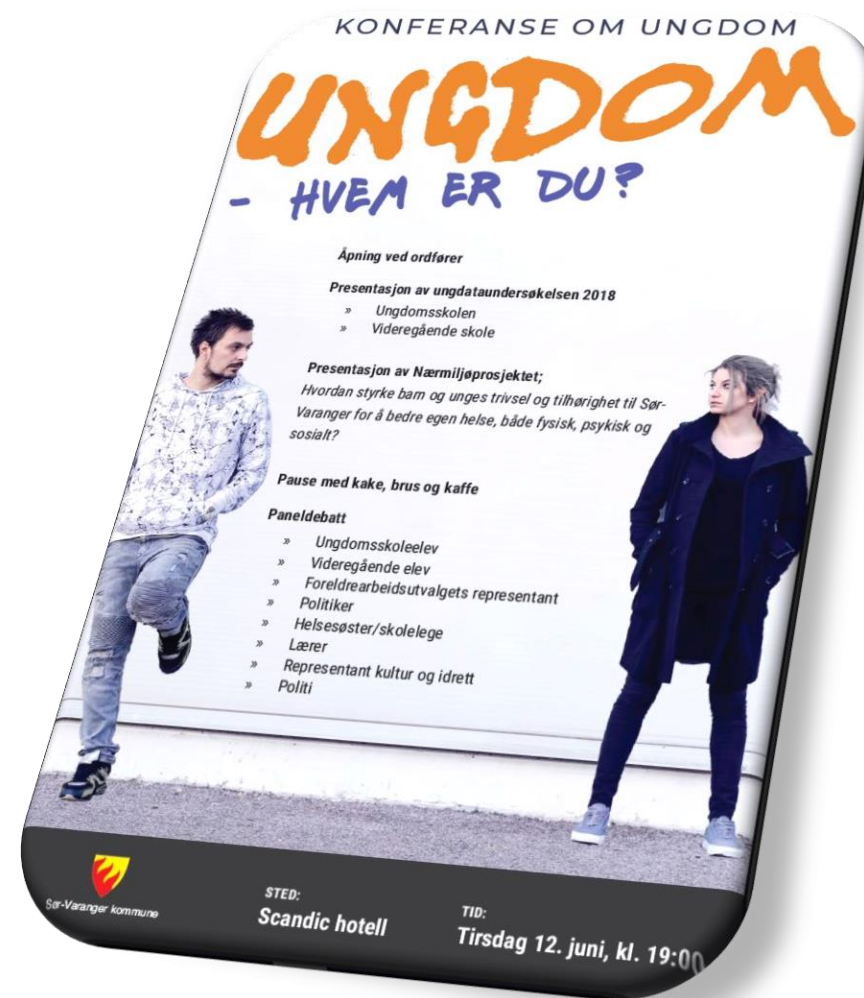
Konferanse om ungdom med fokus på innsamlet datamateriell

Ungdomskonferanse

- Åpning av ordfører
- Presentasjon av ungdatabundersøkelser
- Presentasjon av nærmiljøundersøkelsen
- Paneldebatt
  - Ungdomsrådet
  - Foreldrearbeidsutvalget
  - Rektor
  - Skolehelsetjenesten
  - Politi

Veien videre

- Pågående arbeid med implementering i kommunedelplaner
- Implementeres i nytt prosjekt «Programkommune psykisk helse og rus», skal avstedkomme tiltak

Programkommune psykisk helse og rus

- Utvikling av kunnskapsbasert lokale tiltak, arbeidsmåter og verktøy for å fremme barn og unges livskvalitet og psykiske helse og det rusforebyggende arbeid i kommunene
- Integrere barn og unges psykiske helse / rus som en likeverdig del av det lokale folkehelsearbeidet
- Samarbeid mellom aktører rundt barn og unge (barnehage, skole, fritidssektoren, helsetjenesten, politi og frivillig sektor)

Hvilke sideeffekter har nærmiljøprosjektet avstedkommet?

- Kommuneorganisasjonens forståelse for systematisk folkehelsearbeid i plan gjennom;
  - Workshop for enhets- og avdelingsledere
  - Workshop med kommunepolitikere «omstilling i plan»
  - Deltakelse av samfunnsplanlegger og folkehelsekoordinator i arbeidsgruppene for kommunedelplanene
  - Kommunenetttverk med KS «helseoversikt i kommunale planer»

Takk for meg!

Stavanger 21.11.18